

Nr 301.

Av fröken **Osvald m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.

I proposition nr 200 har Kungl. Maj:t föreslagit omprövning av grunderna för den pensionering av icke-statliga befattningshavare som staten utövar genom statens pensionsanstalt (SPA). I propositionen har i enlighet med 1944 års pensionsutrednings förslag förordats att inom verksamhetsområdet jordbruket med binärningar skulle SPA-pensioneringen omfatta bl. a. befattningshavargruppen »Vissa fast anställda befattningshavare hos hushållningssällskap i verksamhet till främjande av jordbruket och därtill hörande binärningar samt fiske och hemslöjd ävensom vissa hemkonsulenter hos hushållningssällskapen». De sistnämnda, till vilkas avlönande staten bidrager, ha föreslagits skola tillhöra pensionsklass 1:17.

För hemkonsulenter synas emellertid inom denna pensionsklass gällande pensionsunderlag vara alltför låga och ej heller stå i överensstämmelse med till dessa befattningshavare nu utgående löner. Med avseende härå må nämnas att statsbidrag till avlönande av hemkonsulent f. n. utgår med belopp, som erfordras för att bestrida grundlön å 5 900 kronor, provisorisk avlöningsförbättring å 960 kronor och tre ålderstillägg, ettvar å 400 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års väl vitordad fast anställning. Därjämte har styrelsen för Hushållningssällskapens förbund, med hänsyn till hemkonsulenternas betydelsefulla och gagnande verksamhet och till att nämnda löneställning under rådande förhållanden måste anses oskäligt låg, efter förhandlingar med vederbörande personalorganisation ansett sig böra hos hushållningssällskapen förorda, att hemkonsulent därtutöver under tiden 1 oktober 1948—31 december 1950, dock längst intill dess definitiv statlig reglering av lönerna genomförts, erhåller provisorisk avlöningsförbättring med 1 000 kronor per år samt att hemkonsulent i pensionshänseende skall vara jämställd med ordinarie statlig befattningshavare i lönegrad 19. Nämnda rekommendation, som gjorts helt nyligen, har redan fastställts att gälla inom ett flertal sällskap. Ifrågavarande pensionsförmån motsvarar pension enligt pensionsklass 22. Framhållas må att hittills för hemkonsulent gällande pensionsunderlag äro grundade på en grundlön av 3 200 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, och att ej heller den av Kungl. Maj:t föreslagna pensionsklassen står i överens-

stämmelse med det statsbidrag, som f. n. utgår till hemkonsulents avlöning. För att hemkonsulent skall komma i åtnjutande av nyssnämnda pensionsförmån måste sålunda sällskapen i förekommande fall av egna medel tillskjuta erforderligt belopp.

De för hemkonsulenten sålunda gällande pensionsförhållandena synas oss mycket otillfredsställande. Det torde vidare icke vara rimligt att hushållningssällskapen skola nödgas att av egna medel utfylla befattningshavarnas pensionsförmåner. Ett dylikt åtagande kan för många sällskap innebära en hård belastning. Det synes oss därför skäligt, att pensionsklass 1: 22 tills vidare blir gällande för hemkonsulent. Härför talar även den omständigheten, att pensionsåldern för hemkonsulent nu föreslås bli höjd från 60 till 63 år. Den eventuella invändningen att ett hänförande av hemkonsulent till sistnämnda pensionsklass skulle innebära ett föregripande av den kommande löneregleringen för ifrågavarande grupp av befattningshavare är icke bärande på grund av den relativt sett låga löneställning, till vilken denna pensionsklass är hänförlig. Som jämförelse kan nämnas att exempelvis ordinarie lärare i hushållsgöromål vid kommunal flickskola och vid annan skola provisoriskt i avbidan på pensionsreglering, vilken förutsättes åtfölja blivande löneregleringar, nu föreslagits skola hänföras till pensionsklasserna 1: 23 respektive 1: 21. I detta avseende kan även hänvisas till de pensionsklasser, som i avvaktan å löneregleringar föreslagits för ämneslärarinnor vid folkhögskolor och lanthushållsskolor. Då det är uppenbart, att hemkonsulent efter genomförd lönereglering skall åtnjuta minst samma löneförmåner som nu, synas inga hinder möta att sådan konsulent, till vilkens avlöning staten bidrager, nu hänföres till pensionsklass 1: 22.

Vid remissbehandlingen av 1944 års pensionsutrednings betänkande, som ligger till grund för förenämnda proposition, har vidare föreslagits, att samma möjlighet, som föreligger för pensionering genom SPA av sådana befattningshavare, som hushållningssällskapen äga utan bidrag av staten fritt och uteslutande efter eget bedömande anställa, även skulle stå öppen i fråga om befattningshavare hos Hushållningssällskapens förbund, främst beträffande förbundets sekreterare och verkställande tjänsteman. I propositionen har emellertid föredragande statsrådet anfört (s. 110), att han icke utan ytterligare utredning är beredd taga ställning till frågan om öppnande av möjlighet för sådan anslutning. Emellertid synes oss en sådan utredning icke nödvändig. Till förbundet äro rikets samtliga hushållningssällskap anslutna. Förbundet, vars behövlighet länge varit uppenbar, men vars tillkomst fördröjts genom hushållningssällskapens omorganisation, har till uppgift att vara ett organ för samarbete mellan hushållningssällskapen i syfte att tillvarata deras gemensamma intressen och främja de uppgifter, som sällskapen ha sig anförtrodda. Förbundets verksamhet och de arbetsuppgifter, som åvila förbundets sekreterare och verkställande tjänste-

man, äro av direkt betydelse och gagn för sällskapen. Genom en mångfald åtgärder understödja och befrämja statsmakterna sällskapens verksamhet, och då förbundet härvidlag har att i olika avseenden biträda genom ombesörjandet av skilda arbetsuppgifter, som eljest skulle åvilat ettvarvt hushållningssällskap, torde enligt vårt förmenande de förutsättningar, som föreslagits som villkor för anslutning av befattningshavare till pensionering i SPA, vara uppfyllda för förbundets del.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 200 måtte besluta

1. att sådan hos hushållningssällskap anställd hemkon-sulent, till vilkens avlöning staten bidrager, skall hänföras till pensionsklass 1: 22 samt

2. att befattningshavare hos Hushållningssällskapens förbund skola kunna anslutas till statens pensionsanstalt.

Stockholm den 27 april 1949.

Ingrid Osvald.

Hjalmar Nilsson,
Alnarp.

Gärda Svenson.

Ivar Persson.

Olof Pålsson.

Arthur Heiding.

Lars E. Andersson.

Hugo Osvald.

Gustaf Elofsson.
